



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 18. Negavit: Non sum: Nescio hominem istum, &c Licet peccatum illud circumstantias habe at diminurias suit tamen in sua specie, & in multiplicatione grauissimum: nam ad trium ancillarum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

§. 18. Negavit: Non sum: Nescio hominem istum, &c. Licet peccatum illud circumstantiis habeat diminutionem, fuit tamen in sua specie, & in multiplicatione gravissimum: nam ad trium ancillarum inquisitionem, tertio negavit.

43 **N**onnulli fuerunt, teste D. Hieronymo, qui sentiebant se D. Petrum honorare, dicendo, quod non peccaverit, & verissimum fuisse quod dixit, & iuravit quod hominū istum non noverat: *Non novis hominem*: dicitur etenim, illum de cognitione intellexisse perfecta, & comprehensiva, nam illa nec ipsi Angeli Deum cognoscunt, iuxta ipsiusmet testimonium: *Nemo novit filium, nisi Pater*, vel quod intellexerit hominem putum, quem ego confessus sum verum esse Deum, declaratio haec ea est, quam D. Hieron. ut scripsit exhibet, & D. Augustinus ut favorem reputat persequitur, danteque ambo rationem, quae D. Thomae perplacet, quod scilicet Christum arguant ut invidiam, & ut D. Petrum excusent a mendacio, illud in verbis admittunt Saluatoris. Audire D. Hieronymum: *Scio quosdam pro asserente erga Apostolum locum hunc ita interpretatos, ut dicerent Petrum non negasse Deum, sed hominem, & esse sensum. Nescio hominē, quia scio Deum: Quam hoc frivolum sit prudens lector intelligat. Sic descendunt Apostolum ut Deum mendaciter eum faciant. Si enim iste non negavit, ergo mentitur, si Dominus qui dixerat: *Amē tibi, quia in hac nocte, antequam galus cantet, ter me negabis, Corne quid dicat: Me negabis non hominem*. Loquatur modo D. Ambrosius. *Quidam favore perverso verum excusare nituntur &c. q. d. sed quid multū moror cum ipse Dominus abstulerit omnes humanae argumentationis ambages, dicens: donec ter me neges: Non accusamus Christum, cum defendimus Petrum*. Est autem hoc ita verum, ut quamvis D. Ambrosius illam indicaverit interpretationem, quam D. Hieron. retulit, ipse tamen se declarat, asserens quod Petrus realiter Christum negaverit, & per consequens, graviter erraverit. Lectu dignus est discursus, quem hic S. Doctor, componit, verbis quidem amplum, sed doctrinā latiore: & primō ingenij sui manifestat acumen quasi vellet D. Pet. aliquatenus excusare, omnes eius negationes in partem interpretatus favorabiliosum. Porro postmodum determinavit dicens: *Sed non excusamus Petrum, quē Dominus ipse non excusavit*. Quia de Christo confessio non fieri debet cum lacris & indumentis,*

sed clarē & distinctē: *Non enim satis est in lacrimis responso confitenti lacrimas, sed aperta confessio*. Et attende, inquit, quod amare facimus suum deum, ut veritatem. Si nulla intervenisset culpa, qua de culpa plangeret: *Quare stetit, nisi quia culpa obrepserat*. Et hunc scilicet in diversis locis protulit. Et verō bene capiamus quale fuerit hoc peccatum, noveris quāvis esse quae illud extenuat: etenim par est ut illa in honorem decemque annorum nostri Pontificis expendamus. Primis: extenuationem habet aliquam (ait Doctor Angelicus) quod cum Magistro suo contendit: nam de contentione illo & cum iuramento affirmante, quod eum vel tertio illa nocte esset negaturus, propositi sui tenax Petrus hoc nequaquam firmum asseveravit, etenim crederet D. Petrus hoc quod Dominus aiebat, absolutam non esse sententiam, sed comminatoriam, tales enim esse solent sententiae minaturum Dei, licet sepius repetant, & iterum iterando confirmata: talis etenim fuit illa quae protulit Ionas ex Dei nomine contra Ninivitas. Adhuc quadraginta dies & Ninive subvertetur, imo & ipse Ionas, quamvis videretur loqui deus, totali constans resolutione, illam ut talem ab insensio semper intellexit: & haec ratio fuit, ut ipse doceret, cuius gratia intellexit illam prima veritatem sententiam, sibi persuadens, eam esse tantummodo comminatoriam, & quod si Ninive ad meliora revertentur proposita, Deus eam revocaret, ipse vero ut in postea, mendaciter haberetur, Ita credidit D. Petrus ut credo D. Thomae, quod illa verba, Dominus minus quamvis sapienter, quae forent intelligenda, quod nisi Petrus tantē sibi prospiceret, cum esset negaturus, ipse verō de se fidebat, quod prudenter se in hoc negotio haberet. Secundo: licet veritas confessionum sit, quod Petrus Christum realiter negaverit, tamen hoc ore tantum fecerit, & nequaquam corde: vnde, sicut certum est quod peccatum mortaliter, exterius Christum abnegando loquendo indubia est illa D. Pauli propositio: *Corde scilicet, sed non ad substantiam, autem confessio sit ad substantiam*, quia quoque ut certum credimus, quod hoc scilicet perdidit, nec fuerit haereticus: *Deum quem confitetur, sed non corde* (crede D. Gregorio), voce negavit, tamen in hac materia peccatum eius tantō immittit malitiae, quāto coram Deo minoris est condensationis os quā cor: ut ibidem probat idem S. Doctor: & de similibus peccatis & peccatoribus dixit D. Ambrosius, quod illis Deus facile remittat: etenim de illis intelligit potest illud propheta: *Non abiecit eos toto corde*, quia nec fecerunt illi: licet illi peccatores peccant. *Ex toto corde*.

circa considero quod D. Ambrosius, ibidem expen-
 dit, multam scilicet nonnullorum, qui tempore
 synagoga negabant Christum ore tantum, &
 Petrus in hac occasione: quamvis enim Satana
 aliquantulum exaltauerit, audiens illorum &
 hanc negationem, tamen tam parum his illi fa-
 tuendum est, ac Deo confessionibus quorun-
 dam, quia ore tantum fiabant, & non cor-
 de, frustraneas vanaque habebat: & ita aliquo
 modo dicere poterat de Petro, quod Deus de il-
 la. Populus hic labijs meis honorat, cor autem
 meum longe est a me. Et per hoc intelligebat,
 quod tantillo tempore duraret illa negationes
 contra Deum, sicut Deus cognoscebat, duratu-
 ras aliorum confessiones in nominis sui laudem
 profanas. Cognoscebat diabolus, quod sicut non
 sedebat ex corde, illud peccatum esset qua-
 si peregrinus, qui fixam non habet sedem, ut
 dicit D. Basil de peccato David: quod illud
 appropinquat Nathan Propheta descripsit sub sym-
 bolo peregrini, & quodque illud cito demit-
 tetur.
 Tertio: quomodo peccatum fuerit, non ta-
 men malitia, veni iniquitatis & subita pas-
 sionis: etiam resoluunt. D. Aug. a. illa peccata
 essent minima & tanto magis, quanto fuerit
 passio vehementior: de quo subtiliter egit Do-
 ctor noster Angelicus in Praeertim quando pas-
 sio est timoris: sicut enim ipse probat e. quando
 vehementer est, turbat intellectum, & qua abfor-
 bet redditque stupidum, inopem consilij & ra-
 tionis: & sicut dixit Cicero ad (quem citat) ali-
 quando subiecit iudicium: *Mentem a loco suo
 remouit. Tam grauis enim perturbatio concussit
 ita D. Ambrosius e. ut vni ausu interrogati de
 fuisse peritiam su.*
 His & alijs perpendis rationibus nonnulli SS.
 ita Petro peccatum extenuant, ut de illo quasi de
 tenuissimo loquantur. Ita dicit D. Leo Pontifex
 maximum fuisse, turbationem quandam constantia,
 sicentem Petrum alloquitur: *Vidit in te Dominus
 non solum peccatum, non dilectionem aduersam, sed
 constantiam fuisse turbatum. Auct. D. Bern. di-
 citur: Non fuit in Petro charitas exstincta, sed so-
 lita. cum enim hic Doctor ita familiarem sibi
 haberet, S. Scripturae phrasim, illa videtur vltis
 non fuisse, quia illa Iohannem exprimens Holofernis
 dicitur: profundum, sic ait: Iacebat in lecto Holofernis
 charitatem in Petro ex nimio timore illi valde
 contracta fuisse quasi somno sopitam grauissimo-
 re hoc quod aiunt vixi illi SS. (ait D. Thom.*

solitam illis deferens reuerentiam) ne intellere-
 ris voluisse dicere, quod D. Petrus Dei gratiam
 non amiserit, & charitatem, eiusque amorem:
 etenim quodsiquidem peccatum eius mortale
 fuerit, necessarium dicendum, quod vtrumque per-
 diderit, & ut dixit D. Aug. Vtique Petrus, si ne-
 gasset Christo huius: ret, vti que perierit. Hoc tan-
 tum indicant (interprete D. Tho.) quod gratiam
 ex malitia non perdidit, nec per actus contra-
 rios oppositos directi charitati, sed per solam
 negationem exteriorem, ad quam eum grauis ir-
 rucens timor induxit. Omnia haec quae Petri cul-
 pam alienant & diminuunt, ad eius honorem
 sunt laudemque consideranda. Porro & istum,
 equidem est & illa perpendere quae manifestant
 & aperiunt eiusdem peccati grauitatem, ad diu-
 nae gratiae commendationem. In laudem gloriae
 gratiae Dei, quae tam efficaciter operatur in eo
 in quo vult, quomodo & quando, vult & ad vtili-
 tatem nostram, ob rationes ante relatas, ex qui-
 bus eius contigit Deo permittente negatio: id-
 circo omnes quatuor Euangelistae (ut sentit D. D. Chy-
 Chrysol.) ita singillatim illam enarrant cunctis xpostr.
 suis descriptam aggrauantibus circumstantijs, *Hom. 82.*
 non ut illum intercedere fugillerit, sed nos salu-
 ter instruant: *Omnes Euangelistae in hoc descri-
 bendo concordauerunt, non ut discipulum accusarent,
 sed ut nos erudirent.*
 Eadem praemissa reuerentia, concludit. D. Aug. D. Avo-
 rationes, quas proposuit expendens culpae Petri *Serm. 124.*
 grauitatem: *Hac non iustum culpando sed peccato a. temp-
 res ad spem erigendo protulimus.* Insuper notat T. 10.
 D. Chrysolto a nemine magis huius criminis *Ho. cit.*
 enormitatem, quam ab ipso Petro fuisse declara-
 tam: quia qui illud inter alios Euangelistas di-
 stinctius, describit, & quia Apostoli grauiore, Petrus
 Marcus fuit, ut dicemus, & hic Euangelista par-
 ticularis fuit illi discipulus, eiusque, monitu & in-
 structione scripsit Euangelium, ita ut eius Euan-
 gelium nominetur D. Petri Euangelium: sicut e-
 nim Sancti id quod primo loco statuit gloria
 Dei, est sic in illo distinctius haerent quod ad maio-
 rem diuini nominis tendit eminentiam: & quanto
 fuerit crimen enormius, a quo Deus peccatorem
 eripit, tanto Deus ex oclitor altius, eiusque gloriae
 gratiae suae sublimior Ecce patet, quod siquidem
 D. Lucas vocationem literis tradens D. Mar-
 dum publicanus esset, non illum tamen proprio
 & vulgari compellat nomine, sed quodam gene-
 rali. *Vidit hominem nomine Leni. Ipse vero Euau-
 gelista D. Math. eandem commemorans pro-
 prio se & particulari nomine indigitat. Vidit ho-
 minem sedentem in sedulo, Matthiam nomine, de
 quo*

Matth. 9. quo fuisse diximus dum de peccato Magdalene ageremus. Eodem cultu quem SS. defertur, fuzdet aequitatis expectamus cum ipsis Sanctis ipsam D. Petri negationem D. Berni. quamvis aliquoties illum excolet, potio de industria illud trutinans, sentit grande fuisse peccatum, tamque magnum, ut forte nullum sit illo turpius. Peccant peccatum grande Petrus Apostolus, & fortassis quo grandius nullum est. D. Chrysol. non addit hoc: Fortasse, sed absolute dicit tantum fuisse, ut ex specie sua nullum sit aliud enor- mius, sed nec huic aequale. fuit etenim, (ipso iudice) negatio Dei, quae tale peccatum est, ut Ioh exaggerans peccati curisdam in quod inue- hebatur, gravitatem, tandem dicat concludens, fuisse quasi quandam Dei negationem *Est iniqui-*

Iob 31. 28. ita maxima & negatio contra Deum altissimum. Et Apostolus Paulus eodem modo ut peccati alterius declararet gravitatem, sic ait: *Eidem neganti. Cuiuslibet Petri casu* (sic indicat D. Chry- sol.) *nam nullum negationis par malum.*

1. Timot. 5. 8. Huc adde quod cum sit tam execrabile pec- catum, non hoc semel tantum commiserit, nec bis, sed tertio repetierit. Aliqui censuerunt, quod pluries quam tertio negaverit, & inspiciendo tex- tum inveniunt cum novies Christum abierat. Noster Caietanus conferens textum SS. Evan- gelistarum, colligit septem negationes, quarum tres primae fuerunt ad instantiam feminae: reliquae quatuor ad virotrum inquisitionem. Quia D. Matth. & D. Marc. praeter ostentiam, quam ponit D. Ioannes ad ingressum domus Pontificis, ad cuius interrogationem in primam lapsus est D. Petrus negationem (cuius illi non meminuerunt, & ideo illam scripsit D. Ioan- nes, more suo quo cetera scripsit ab alijs Evan- gelistis omissa) alias duas introducunt puellas in palatio Pontificis: cum enim D. Petrus illud intrasset, & iam in atrio rchderet, vnaqueq; sin- gillatim accessit, & cuiuslibet respondit Christum negando: *Petrus sedebat foris in atrio, & accessit ad eum vna ancilla, dicens: Et tu cum Iesu Gali- leo, eras, at ille negavit eam omnibus: & ven- ta autem illo ianuem, vixit eum alia ancilla. Et ait huius, qui erant ibi. Et hic erat cum Iesu Naz- areno: & iterum negavit eam iuramento. Rabies vos invadat, maledictae, quid vobis ita nunc pedes prurunt, ut toties per atrium pyroagae discurratis inter tot ministras, nunc illae, nunc istae, & hunc miserum senem toties interpelle- tis? An non vobis melius cessasset, si in hac tur- baturum occasione, vbi tot viri discurrunt, vos in partem secederetis, & intus conclusae remaneretis?*

Mat. 26. 69. negando: *Petrus sedebat foris in atrio, & accessit ad eum vna ancilla, dicens: Et tu cum Iesu Gali- leo, eras, at ille negavit eam omnibus: & ven- ta autem illo ianuem, vixit eum alia ancilla. Et ait huius, qui erant ibi. Et hic erat cum Iesu Naz- areno: & iterum negavit eam iuramento.*

Marc. 14. 66. *Et iterum negavit eam iuramento.* Rabies vos invadat, maledictae, quid vobis ita nunc pedes prurunt, ut toties per atrium pyroagae discurratis inter tot ministras, nunc illae, nunc istae, & hunc miserum senem toties interpelle- tis? An non vobis melius cessasset, si in hac tur- baturum occasione, vbi tot viri discurrunt, vos in partem secederetis, & intus conclusae remaneretis?

Non hoc mireris, respondet D. Ambr. qui namque choream modo dicit, Christo adit, & certiora esse mulierem, & tam ipsam esse qui praefidia occupavit fortiora. Per illam profuturam Adam, & in ipso totum genus humanum. In illam vites Samsonis enaravit: per illam, cen- tit illum, qui cum locubus luit quasi cum agnis, veloque praefocavit, Davidem intelligit. Petrum inuenerit, cui Christus petra: nomen imposuit ob insuperabilem fortitudinem, cui praeterea ceteris: cum muliere festinus accerit illum eversus non semel, sed bis, sed tertio. Earum opera usus est, inquit D. Hieron. ad deum Christi labefactandam, ita ut omnes heretice, quas in Ecclesia seminavit, mulierum auxilio commoverit, ut inductione idem constant singulari, de quibus alijs egimus: etenim cog- noscit medium evertendae fidei erga con- genium, esse mulieres, unde illas alioquin, ut vi- rum everteret tanta sapientia & gloria con- sumit, cum quanta fuit Salomon: & modo illi- tus, Petri fidem evertit, fueruntque ita ad rem compositae, ut si cum illis fidem non valuerit eius anima deperdati, abstulit tamen ab eis lingua fidei confessionem, qua Christum evertit. Porro quoad fuerit illi inuenerit & vi- hores, tanto claris labentis Petri conitae vbi- mitas. Quod muliercula eius siangeret conitae- tram vincto verbo, malum foret, verum alio- poterat hic adduci circumstantia particularis sed quod alteri collocus idem committat ha- gitium, & in tertiam incidens casu ruat mis- rando: quia cum duabus prioribus simpliciter negasset, tertiam superaddito iuramento confirma- vit: *Et iterum negavit eam iuramento.* O qua- ta haec mentis infirmitas! Heu quanta confu- sio: iam o Petre, si quid noui, te potes modo victum exilium, quandoquidem ad tertium prolapsus sis sed de negationem: haec etenim dicitur esse victoria. Itaque iuxta praedicta, non illae negationes priores ad instantiam conver- runt trium ancillarum.

Etiam indicant Evangelistae alias quatuor ne- gationes, quae priores subsequuntur: sunt ad instan- tiam virotrum: etenim cum Petrus igitur aditaret sciscitatur vnus ab illo, & negavit, & postmo- dum plures ex praesentibus qui supererant eum idem ab illo inquirunt, & negavit: & tandem vnus ex illis cognatus Malchi vehementer perse- cutus illum, tanquam oculus tellis locutus, & haec tunc vltima fuit negatio cum execratione- bus & maledictionibus. Quamuis ita haec esse viderentur,

videntur, opinio tamen Sanctorum habet, tres tantummodo fuisse negationes: Sic concludit D. Augustinus & tot fuerunt, quor Christus illi respondit, dicendo: *Ter me negabis*, correpondentes tribus illis vicibus, quibus promissit, se Christum nemquam negaturum. Et optime dicitur, tres solummodo fuisse, quoad videtur, quibus illum negavit quia illæ tantum fuerunt tres singulares, liquidem in qualibet earum pluries negaverit, modo illi, modo alteri respondenti accedenti, iuxta quod in singulis illi obijciunt, aut replicabant, aut tunc se coniungebat in illa occasione percunctantes. Itaque tertio et ultimum illum negavit, verum singulis vicibus pluries negavit.

§. 19. Negavit eum iuramento, &c. Cœpit anathematizare, & iurare, &c. *Negavit in primis & execrationibus aggravavit, ex quo Christus eandem penam petiit, quam Job de suo Traxit, potuit que de illo, sicut de Cyro, conqueri.*

Negavit etiam huius criminis enormitas, quod ille sicut, sicut fuerunt, negationes eum quodam apponendo: prima namque fuit cum singulis negatione, dicendo. *Non sum.* Secunda cum paulo gramor: etenim illi peritium adiunxit, negando eum iuramento? *Negavit cum iuramento: peccatum gravissimum, & male notari potest tertiam fecit, multa superaddens illi iuramenta execratoria, anathematizationes, sibi male imprecatus, ut ante diximus, & hæc aperte loquitur Evangelista fuisse plurima, verbo vltus, Cœpit: Cœpit anathematizare, & iurare: quo utitur Evangelista aliquem actum declaratum, qui habet eum multa frequentia, abundantia & perseverantia. Ita refert D. Math. quod Christus laudes D. Ioannis Baptiste celebrans: Cœpit declaratoris qua lacrymarum vberitate Christus declaratoris quæ irrogavit, sic ait: *Lacrymis cepit vigare pedes eius.* Quinto & de ipso Petro in hac occasione, ad declarandum quantum severit perseverantia, dicit D. Maro: Cœpit sere q. d. Cœpit, verumtamen non eam cito lacrymis modum impoluit: quod est quasi Petrus in hac occasione describere velut horologium in quo rotæ distillantur, vi horas indicet inordinate; nec distat, quamdiu fons venoluitur, vel pondera ad eorum accedunt: & crederet possumus: quia Hieron. Baptiste in Naza. Tom. II.*

tantus Petrus timor inuasit ex eo quod illi cognatus Malchi sua replica testatur est qui se velu oculatorem profetiebat testem: *Nonne ego te vidi in horto cum illo?* ut iudicaret Petrus, quantum huic piece satisfaceret obedienti, illique fidem adhiberet, quod congeries requireret (a) Van maledictionum & iuramentorum.

Secundum hæc opinatur D. Chrylost. quod si quidem Christus tantum dixerit, quod illum negavit, sed quod postmodum multiplicaverit negationes, calque tacitas, ut velut sine numero, illas referre omittat Evangelista, tantum eorum describens principium: *Cœpit anathematizare & iurare, &c.* Tu iudica, num grande fuerit hoc peccatum. Huius adde patrum hoc esse post tot tantisque obligationes, post toties repetita promissa, post adeo singularem piamotionem, & præsertim cum ipsam Christi personam ignominia commaculet, quæ ita sola remaneret, ut nec esset qui pro illo defensor responderet, & in tali persona, qualem esse novimus Petrum: etenim propter illas circumstantias hoc vnum præ ceteris Christus in passione tulit ægerimè, sicutque illi tanto dolenti, quanto vel aliquis cruciatus.

Nihil alicui cruciatum adfert accubiosem, quam eum per hoc torqueret, quod erat illi summo petere volupe, atque in eum retorquere illud quod in maximum eius tendebat fauorem, nempe quod est ipsum proprio gladio iugularet. Sibi Christus in amicos associavit Apostolos, & me inter illos D. Pet. elegit in totius collegij sui Præsidentem, quo Christus se recreare videbatur, etatque ille in quo paulo ante signa non vulgaris favoris notauerat & amicitia. Quod igitur ille ipse sit, qui illum abnegando quasi omota suo sigilla confirmet & approbet, quæcumque in eum inimici & obijerunt & moluntur: inpropatulo est, hoc Christum dolori pœnæque fuisse vel maximæ. Notandum venit decretum Regis Cyri, hic etenim ille fuit, quem Deus populi sui liberatorem, templi sui ædificatorem vel reedificatorem elegerat. Facultas cur ex tunc concessit hic Iudeis, ut si vellent revertentur in Hierusalem civitatem templumque denuo reparaturi. Egressi sunt de Babylonia, reversi in Hierusalem, manumque adiecerunt ædificationi: Confestim illis se nonnulli acriter opposuerunt, ne ulterius in opere progredierentur, cessaretque ædificatio. Ad Regem res de-

TT. Quid hōm- nem maxi- ter. Quis- firmato Cy. 11. late 11

